

KNIHOVNOU ROKU 2024 SE STALA MÍSTNÍ KNIHOVNA V HODICÍCH

Praha, Klementinum: *Knihovnou roku 2024* je Místní knihovna v Hodicích. Městská knihovna Chodov si odnesla cenu za realizaci odvážného a inovativního konceptu samoobslužné komunitní knihovny a *Městskou knihovnou roku 2024* se stala Městská knihovna T. G. Masaryka Šumperk. Ocenění **MARK** pro mladé knihovníky převzal Bc. Michal Jokeš z Městské knihovny v Praze. Ceny byly slavnostně předány 10. října 2024 v Zrcadlové kapli v Klementinu, sídle Národní knihovny ČR.

Ocenění Knihovna roku uděluje Ministerstvo kultury ČR ve dvou kategoriích, a to v kategorii A: Základní knihovna a B: Významný počin v oblasti poskytování veřejných knihovnických a informačních služeb. V kategorii *Základní knihovna* bylo v roce 2024 nominováno 14 knihoven, přičemž jako vítěznou vybrala porota **Místní knihovnu v Hodicích**. Dalším dvěma knihovnám byl udělen v této kategorii diplom, a to **Místní knihovně Ořechov** a **Místní knihovně v Bohdíkovi**.

Na významný informační počin bylo nominováno 12 knihoven. Porota vybrala jednoho vítěze a udělila jeden diplom. Vítězem této kategorie se stala **Městská knihovna Chodov** za realizaci odvážného a inovativního konceptu samoobslužné komunitní knihovny. Diplom převzala **Městská knihovna Nymburk** za organizaci mezinárodní odborné konference *Bohumil Hrabal neidylický: Přehlížené a ukryté aspekty jeho díla*. Oceněným osobně blahopřál ministr kultury Mgr. Martin Baxa: „Blahopřeji všem oceněným a mezi nimi především zástupcům Místní knihovny v Hodicích, knihovny roku 2024. Jsou to knihovny v regionech, které často slouží jako středobody kulturního i občanského života. Dnešní den dokazuje skvělou práci českých knihovnic a knihovníků, kteří originálně a obratně přistupují k novým trendům a potřebám čtenářů. Díky za to, velmi si jejich práce vážím.“

Předána byly také cena **Městská knihovna roku 2024**, kterou vyhlašuje Svaz knihovníků a informačních pracovníků ČR (SKIP) a zaštiťuje Svaz měst a obcí ČR. Na toto ocenění bylo nominováno deset knihoven, z nichž porota vybrala tři vítězné. První cenu převzali zástupci **Městské knihovny T. G. Masaryka Šumperk**, druhé místo obsadila **Regionální knihovna Karviná** a třetí místo získala **Městská knihovna Rožnov pod Radhoštěm**.

Každoročně se při příležitosti vyhlášení Knihovny roku také uděluje ocenění **MARK** (Mladá/mladý, moudrá/moudrý, aktivní, atraktivní, rozkvétající, rozumná/rozumný, knihovnice/knihovník). Letos se držitelem ocenění **MARK** stal Bc. Michal Jokeš z **Městské knihovny v Praze**. Záštitu nad cenou **MARK** převzalo Sdružení místních samospráv.

„Letošní nositel ceny **MARK** je již 15. v pořadí. Snahou managementu knihoven je získávat mladé kolegyně a kolegy, kteří přinesou dobré nápady, nové metody práce, žádoucí změny i nadšení a elán do knihoven. Práce sama mladé lidi, kteří si tuto profesi vybrali, většinou baví, řada z nich si pochvaluje kreativní prostředí, možnost osobního rozvoje a seberealizace, zajímavý kontakt s veřejností, práci s ICT i mezinárodní kontakty. Získávat ale mladé do organizací veřejné služby, jimiž knihovny jsou, není právě snadné, a ještě obtížnější je udržet si je. SKIP chce každoročně tyto mladé knihovnice a knihovníky zviditelnit a ocenit jejich práci,“ dodává Roman Giebisch, předseda Svazu knihovníků a informačních pracovníků.

Kompletní nominace a medailonky k nominovaným a oceněným knihovnám najdete v online publikaci *Knihovna roku 2024 a další knihovnická ocenění*.

KNIHOVNA ROKU 2024

Vítěz Knihovna roku 2024

Místní knihovna v Hodicích

Knihovnice: Bc. Ivana Kalinová

Knihovna sídlí v nově zrekonstruované budově multifunkčního Obecního domu uprostřed hodické návsi. Obecní dům je bezbariérový a nachází se v blízkosti dětského hřiště a rybníka. Knihovna má ve svém fondu širokou škálu dokumentů, od tradičních knih a časopisů přes společenské hry a audioknihy až po e-knihy a e-audioknihy. Konají se zde různé aktivity, jako jsou velikonoční a vánoční kreativní dílničky, besedy pro seniory, a knihovna organizuje také zájezdy do divadel. Děti místní základní i mateřské školy a školní družiny knihovnu pravidelně během školního roku navštěvují. Knihovna dlouhodobě spolupracuje při realizaci příměstských táborů. Velmi oblíbené jsou také dílničky pro rodiče s dětmi, kde nejen společně tvoří, ale také se dozvídají informace o knižních novinkách. Pozitivní ohlas získala prázdninová soutěž *Tajemné Hodice*, která navazuje na aktivity se školními dětmi a má za cíl lépe poznat vlastní obec. Paní knihovnice aktivně sleduje trendy v oblasti knihovnictví, neustále se vzdělává a vytváří tak moderní a funkční knihovnu s pestrou nabídkou služeb. Aktivity Místní knihovny v Hodicích byly oceněny v soutěži *Vesnice roku 2024*, kdy knihovna získala diplom *Vesnická knihovna Kraje Vysočina*.

ZVLÁŠTNÍ OCENĚNÍ MINISTERSTVA KULTURY ČR

Místní knihovna Ořechov

Knihovnice: Michaela Korvasová, DiS

Místní knihovna Ořechov obdržela v soutěži *Vesnice roku 2024* diplom *Vesnická knihovna Zlínského kraje*. Je neprofesionální knihovnou, která svým návštěvníkům nabízí moderní a příjemné prostory. Dbá na aktuálnost knihovního fondu, který je pravidelně doplňován. Kromě knižních titulů nabízí také stolní hry, logopedické kufříky, časopisy a nově i e-knihy. Díky aktivnímu přístupu Michaely Korvasové je knihovna místem setkávání pro všechny generace. Pravidelně pořádá akce pro veřejnost, jako je například *Noc s Andersenem*, pasování prvňáčků

na čtenáře nebo *Babičky čtou dětem*. Knihovna se také zapojila do projektu Mravenčí chůvy *Pročtené léto*. Spolupracuje s místní mateřskou a základní školou, pro které připravuje čtenářské besedy. Od roku 2023 se účastní projektu *S knížkou do života (Bookstart)*. Oblíbené jsou tematické venkovní naučné stezky, které dětem přibližují lidové tradice a místo, kde žijí. V knihovně se pravidelně schází *Čtenářský klub o páté* i senioři. Populární jsou tvořivé dílničky a besedy (cestopisné, s regionální tematikou, autorská čtení). Vynikající je spolupráce a podpora obecního úřadu, který o knihovnu pečuje a chápe její důležitou a nezastupitelnou funkci v místě.

Místní knihovna v Bohdíkově

Knihovnice: Ing. Šárka Kobzová

Místní knihovna v Bohdíkově nedávno prošla rekonstrukcí. Kromě nového technického vybavení byla otevřena malá terasa s posezením, tzv. letní čítárnou, kterou mohou čtenáři využívat během pěkných dnů. Paní knihovnice pečlivě plánuje aktivity pro všechny věkové skupiny. Pro dospělé návštěvníky pořádá besedy na různá témata, přednášky a autorská čtení. Zajímavou akcí je *K smrti dobrý kafe*, kde účastníci diskutují o smrti, doprovázení a rozloučení. V rámci komunitních akcí se pravidelně koná společné háčkování s názvem *Máme to na háčku* a výrobky z těchto setkání jsou věnovány novorozeneckému oddělení Nemocnice Šumperk. Knihovna také úzce spolupracuje s místní mateřskou a základní školou, pořádá besedy o knihách a tvořivé dílny pro děti. Pravidelně se zapojuje do celostátních projektů, jako jsou *Už jsem čtenář – Knížka pro prvňáčka* a *Noc s Andersenem*. Během letních prázdnin nabízí každý týden odpoledne s deskovými hrami a pořádá příměstský tábor.

VÝZNAMNÝ POČIN V OBLASTI POSKYTOVÁNÍ VEŘEJNÝCH KNIHOVNICKÝCH A INFORMAČNÍCH SLUŽEB

Vítězný projekt

Městská knihovna Chodov

Chodovská knihovna se po dlouhých letech dočkala nového sídla, které představuje důstojné prostory pro již tradičně rozvinutý programový systém aktivit pro všechny občany města. Kromě klasických knihovnických služeb a vzdělávacích a kulturních programů pro obyvatele Chodova přistoupila knihovna i k několika inovacím. Knihovna je první městskou knihovnou v Česku, která umožňuje svým pravidelným čtenářům bezobslužný provoz mimo výpůjční dobu. Součástí knihovny je sociálně terapeutická dílna, výcvikové středisko denního stacionáře Mateřídouška. Vzdělávací a kulturní programy nabízí knihovna pro všechny věkové kategorie a paleta je velmi široká. Z poslední doby lze jmenovat velmi úspěšnou *Akademii volného času, Festival umění a kreativity ve vzdělávání, Týden mozku, Pochod pro mozek* a další. Městská knihovna, umístěná v rekonstruovaném objektu bývalé výroby knedlíků, má pro služby knihovny skvělou polohu. Nachází se v blízkosti autobusového nádraží, polikliniky a nákupního střediska, na pomezí historické a sídlištní části Chodova, navíc v bezprostřední blízkosti městského parku a komunitní zahrádky.

Zvláštní ocenění

Městská knihovna Nymburk

Městská knihovna Nymburk zorganizovala a zaštitila v průběhu března až května 2024 sérii aktivit připomínajících 110. výročí narození spisovatele Bohumila Hrabala, jejichž vyvrcholením byla mezinárodní odborná konference *Bohumil Hrabal neidylický* (25. – 27. 4. 2024). V kontextu připomínky spisovatelova výročí šlo o největší a organizačně nejsložitější akci určenou jak pro odbornou, tak pro laickou veřejnost konanou na území České republiky. Tým knihovny předvedl mimořádné osobní nasazení, postaral se o hladkou organizaci i vysokou odbornou úroveň konference. Knihovna zároveň využila výročí k umnému propojení a zapo-

jení kulturních institucí, škol, dramatických kroužků, soukromých subjektů i aktivních obyvatel v Nymburku a okolí, a ukázala tak schopnost knihovny spojovat a fungovat jako platforma živé komunity. S jistou mírou nadsázky lze říct, že knihovna přispěla k tomu, že po téměř celé jaro Nymburk žil Hrabalem. Hrabalovský program přitom nabízel různá zaměření a žánry a prostor dostaly i kreativní způsoby uchopení Hrabalova odkazu, k němuž patřila také originální venkovní hra *Procházka s Hrabalem* vytvořená studenty gymnázia.

MĚSTSKÁ KNIHOVNA ROKU 2024

1. místo

Městská knihovna T. G. Masaryka Šumperk

Mgr. Kamila Šeligová, ředitelka

Po mnoha stěhováních našla knihovna své současné sídlo – po uprázdění budovy Masarykovy školy byla v roce 2016 zahájena rekonstrukce a 1. 9. 2018 proběhlo slavnostní otevření knihovny v nových prostorách. V témže roce v říjnu byla slavnostně odhalena Lavička Václava Havla. Knihovna kromě základních knihovnických a informačních služeb zajišťuje také kulturní, vzdělávací a společenské akce pro všechny věkové skupiny nejen města Šumperka, ale také pro knihovny svého regionu. Akce jsou pořádány zejména na podporu čtenářství, propagaci regionálních tvůrců a komunitní spolupráci obyvatel. Kromě celostátních akcí knihovna pořádá vlastní jedinečné akce – podzimní literární a filmový festival *Město čte knihu*, letní literární festival *Knih v lázni*, vzdělávací semináře a cykly přednášek, autorská čtení a besedy, koncerty i výstavy. Součástí knihovny je Dvorek, kde probíhají venkovní akce, koncerty a setkávání. Knihovna svými aktivitami zviditelňuje i historii místa a spolupracuje také s Pamětí národa. Spolupráce knihovny a škol je samozřejmostí – od nejnižšího věku až po střední školy. Kromě toho se knihovna věnuje také handicapovaným spoluobčanům, úzce spolupracuje s Centrem sociálních služeb Pomněnka a Svazem nevidomých a slabozrakých. Přeshraniční spolupráce s polskými knihovnami v Nyse a Glucholazech je založena na každoroční výměně kulturních akcí.

2. místo

Regionální knihovna Karviná

Mgr. Markéta Kukrechtová, ředitelka

Regionální knihovna Karviná poskytuje knihovnické a informační služby díky ústřední knihovně a síti poboček v městských částech, a to i lázeňským hostům a návštěvníkům města. Součástí knihovny je Městské informační centrum s antikvariátem a Filmový klub, který přináší výběr kvalitních filmů. Výstavy a vernisáže umělců a výtvarníků probíhají v Galerii města Karviné, která je také organizační složkou knihovny. Bohatá je kulturní i vzdělávací činnost knihovny. Organizuje celostátní knihovnický seminář *Profese knihovník*, vzdělává zaměstnance svého regionu, spolupracuje s českými i polskými školami a organizacemi. Každoročně organizuje *Kněžní jarmark*, výtvarný plenér, charitativní akce, setkávání s osobnostmi, koncerty vážné i populární hudby. Knihovna vydává vlastní časopis *Sova*. Zaměřuje se na digitální i mediální gramotnost, kurzy trénování paměti, nabízí programy jak pro českou, tak i polskou komunitu. Knihovna se zapojuje nejen do celostátních a přeshraničních akcí, ale také do projektů a aktivit města – při knihovně se schází Mládežnická rada Karviné. Mnohé z těchto akcí jsou realizovány díky vícezdrojovému financování. Vedení knihovny se cíleně zaměřuje i na zaměstnance, a to zaváděním pracovního wellbeingu. V rámci dobrovolnických projektů Evropského sboru solidarity je karvinská knihovna jediná v ČR, která získala **Quality Label** – pečeť kvality.

3. místo

Městská knihovna Rožnov pod Radhoštěm

Bc. Pavel Zajíc, ředitel

Městská knihovna Rožnov pod Radhoštěm se v roce 2023 dočkala rekonstrukce a rozšíření prostor knihovny. Výsledkem je knihovna, která splňuje vysoké estetické a energetické nároky, má moderní koncept svého uspořádání a reaguje na trendy, kterými se současné knihovnictví ubírá. Knihovna se dlouhodobě věnuje rozvoji svých komunitních aktivit. Uspokojuje informační, vzdělávací, volnočasové a čtenářské potřeby obyvatel a komunit ve městě. Vedle celé šíře klasických knihovnických služeb nabízí také bohatý kulturní a vzdělávací program. Je knihovnou, která umí pracovat s nejzranitelnější skupinou – se seniory. V rámci projektu *Město v mé paměti* byla vytvořena mapa paměti města, v ediční řadě *Malé tisky* knihovna vydává publikace k poznání jeho historie. Městská knihovna Rožnov pod Radhoštěm se zaměřuje na práci s dětmi i jejich rodiči. Naplňuje koncept informačního vzdělávání uživatelů napříč základním školstvím, vedle něj probíhá samostatný koncept získávání a prohlubování čtenářské gramotnosti pro všechna školská zařízení ve městě. Akce jako *Pašerácké stezky*, *Podzimní putování s broučky*, *Večerníčky u Spoláku* a další přitahují do knihovny stále více návštěvníků. Komunitní činnost, kterou knihovna vykonává, je důležitou a dnes již neoddelitelnou součástí práce knihovny. To vše při zachování vysoké úrovně poskytovaných standardních knihovnických služeb.

CENA MARK

Bc. Michal Jokeš

Městská knihovna v Praze

V Městské knihovně v Praze pracuje Michal Jokeš od roku 2019 jako vedoucí nově zřízené řemeslné dílny DOK16, která se stala základem současné sítě kreativních center knihovny. Díky jeho podnětům byla dílna vybavena, zprovozněna a pro veřejnost otevřena na jaře 2020. V Praze tak vznikl jedinečný prostor, který nabízí nové služby knihoven pro 21. století. DOK16 je významný ve své komunitní roli, kdy propojuje nejen uživatele, kteří se od sebe vzájemně učí a pomáhají si, ale také vzdělávací instituce. Je místem řady přednášek a workshopů. Velkou zásluhou Michala Jokeše je vytváření nových partnerství v rámci pražského i celorepublikového maker hnutí.

K atraktivitě dílny DOK16 přispívá i řada akcí, u jejichž zrodu stál a je jejich hlavním organizátorem. V roce 2023 se mu podařilo vyjednat jako sezónní aktivitu biblioloď – první pražskou kniholoď kotvící naproti dílně DOK16. Řemeslná dílna se stala cílem tuzemských a zahraničních exkurzí. Dlouhodobě úzké profesní kontakty udržuje s pracovníky fablabu bratislavského Centra vedecko-technických informací SR. Pod vedením Michala Jokeše vznikla v roce 2023 koncepce zamýšleného polytechnického vzdělávacího prostoru Městské knihovny v Praze i celková koncepce rozvoje kreativních center knihovny. Své zkušenosti Michal Jokeš předává na konferencích po celé ČR.

Mgr. Martina Košanová

Tisková mluvčí Národní knihovny ČR